EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2016 06 10
COM(2016) 383 final

ANNEXES 1 to 6

PRIEDAI

prie

Tarybos rekomendacijos pasiūlymo

dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama ir pakeičiama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos kvalifikacijų sąrangos kūrimo

PRIEDAI

I PRIEDAS

Sąvokų apibrėžtys

Šioje rekomendacijoje vartojamos tokios sąvokos:

(a) „kvalifikacija“ – oficialus įvertinimo ir patvirtinimo proceso rezultatas, gaunamas kompetentingai įstaigai nustačius, kad asmens mokymosi rezultatai atitinka nustatytuosius standartus;

(b) „nacionalinė kvalifikacijų sistema“ – visi valstybės narės veiklos, susijusios su mokymosi pripažinimu ir kitais mechanizmais, kurie sieja švietimą ir profesinį rengimą su darbo rinka ir pilietine visuomene, aspektai. Tai apima institucijų susitarimų ir procesų, susijusių su kokybės užtikrinimu, kvalifikacijų vertinimu ir suteikimu, plėtojimą ir įgyvendinimą. Nacionalinė kvalifikacijų sistema gali būti sudaryta iš keleto posistemių, jai gali priklausyti nacionalinė kvalifikacijų sandara;

(c) „nacionalinė kvalifikacijų sandara“ – kvalifikacijų klasifikavimo į nustatytus mokymosi rezultatų lygius pagal tam tikrus kriterijus priemonė, kuria siekiama integruoti ir koordinuoti nacionalines kvalifikacijų posistemes ir pagerinti kvalifikacijų skaidrumą, prieinamumą, raidą ir kokybę atsižvelgiant į darbo rinką ir pilietinę visuomenę;

(d) „tarptautinė kvalifikacija“ – tarptautinės organizacijos (arba tarptautinės organizacijos akredituotos nacionalinės organizacijos) suteiktas pažymėjimas, diplomas, laipsnis ar titulas, naudojamas daugiau negu vienoje šalyje, apimantis mokymosi rezultatus, grindžiamus tarptautinės organizacijos, įstaigos ar įmonės parengtais standartais;

(e) „tarptautinė sektorinė kvalifikacija“ – ekonominės veiklos sektoriui svarbi tarptautinė kvalifikacija, kurią išplėtojo tarptautinė sektorinė organizacija ar tarptautinė įmonė;

(f) „mokymosi rezultatai“ – teiginiai apie tai, ką besimokantysis žino, išmano ir sugeba daryti pasibaigus mokymosi procesui;

(g) „žinios“ – tai, kas pasiekta mokymosi metu įsisavinant informaciją. Žinios yra su darbo arba studijų sritimi susijusių faktų, principų, teorijų ir praktikos visuma. Atsižvelgiant į Europos kvalifikacijų sandarą, žinios apibūdinamos kaip teorinės ir (arba) faktinės;

(h) „įgūdžiai“ – gebėjimas taikyti žinias ir naudoti praktinę patirtį atliekant užduotis ir sprendžiant problemas. Atsižvelgiant į Europos kvalifikacijų sandarą, gebėjimai apibūdinami kaip pažintiniai (jiems priklauso loginio, intuityviojo ir kūrybinio mąstymo naudojimas) ir praktiniai (jiems priklauso rankų miklumas ir metodų, medžiagų, priemonių bei įrankių naudojimas);

(i) „atsakomybė ir (arba) savarankiškumas“ – atsižvelgiant į EKS, tai yra besimokančiojo gebėjimas savarankiškai ir atsakingai taikyti žinias ir įgūdžius;

(j) „formaliojo ir neformaliojo mokymosi patvirtinimas“ – procesas, kai įgaliotoji įstaiga patvirtina, kad asmuo pasiekė mokymosi rezultatus, įvertintus pagal atitinkamą standartą; jį sudaro keturi atskiri etapai: konkrečios asmens patirties nustatymas dialogo metu, asmens patirties patvirtinimas dokumentais, kad ji būtų matoma, formalus šios patirties vertinimas ir vertinimo rezultatų sertifikavimas, kuriuo remiantis gali būti įgyjama dalinė arba visiška kvalifikacija;

(k) „formalus mokymosi rezultatų pripažinimas“ – procesas, kai kompetentinga institucija suteikia oficialų statusą pasiektiems mokymosi rezultatams tolesnių studijų ar darbo

tikslais: i) suteikia kvalifikaciją (įteikia pažymėjimą, diplomą ar suteikia laipsnį), ii) patvirtina neformalųjį mokymąsi ir savišvietą, iii) patvirtina lygiavertiškumą, kreditus ar pritaiko išimtį;

(l) „kreditas“ – įrodo, kad kvalifikacijos dalį, kurią sudaro nuoseklus mokymosi rezultatų derinys, pagal suderintą standartą įvertino ir patvirtino įgaliotoji įstaiga; kompetentingos įstaigos kreditą suteikia asmeniui pasiekus apibrėžtus mokymosi rezultatus, kuriuos įrodo atitinkami vertinimai; kreditas gali būti išreikštas kiekybine reikšme (pvz., kreditai arba kredito taškai), įrodančia apskaičiuotą darbo krūvį, kurio paprastam asmeniui reikia, kad pasiektų susijusius mokymosi rezultatus;

(m) „kreditų sistemos“ – kredito (-ų) pripažinimo sistemos. Šios sistemos, be kita ko, gali apimti lygiaverčius atitikmenis, išimtis, vienetus ir (arba) modulius, kurie gali būti kaupiami ir perkeliami, mokymo paslaugų teikėjų, galinčių individualizuoti konkrečius mokymosi būdus, autonomiją, ir neformaliojo mokymosi bei savišvietos patvirtinimą;

(n) „kreditų perkėlimas“ – procesas, kai asmenims, sukaupusiems kreditus vienomis aplinkybėmis, leidžiama juos įvertinti ir pripažinti kitomis aplinkybėmis.

II PRIEDAS

Europos kvalifikacijų sandaros (EKS) lygių aprašai

Kiekvienas iš 8 lygmenų aprašytas naudojant kelis aprašus, kuriuose nurodyti mokymosi rezultatai[1], atitinkantys to lygio kvalifikacijas bet kurioje kvalifikacijų sistemoje.			
	Žinios	Įgūdžiai	Atsakomybė ir (arba) savarankiškumas
	Atsižvelgiant į Europos kvalifikacijų sandarą, žinios apibūdinamos kaip teorinės ir (arba) faktinės.	Atsižvelgiant į EKS, įgūdžiai apibūdinami kaip pažintiniai (jiems priklauso loginio, intuityviojo ir kūrybinio mąstymo naudojimas) ir praktiniai (jiems priklauso rankų miklumas ir metodų, medžiagų, priemonių bei įrankių naudojimas).	Atsižvelgiant į EKS, atsakomybė arba savarankiškumas apibūdinami kaip besimokančiojo gebėjimas savarankiškai ir atsakingai taikyti žinias ir įgūdžius.
1 lygis 1 lygį atitinka šie mokymosi rezultatai	pagrindinės bendrosios žinios	elementarūs įgūdžiai, reikalingi paprastoms užduotims atlikti	dirbti arba mokytis struktūrizuotame kontekste, tiesiogiai prižiūrint kitam asmeniui.
2 lygis 2 lygį atitinka šie mokymosi rezultatai	pagrindinės darbo arba mokymosi srities faktinės žinios	bendrieji pažintiniai ir praktiniai įgūdžiai, reikalingi tam, kad būtų naudojamasi tinkama informacija siekiant atlikti užduotis ir spręsti įprastas problemas naudojant paprastas taisykles ir priemones	dirbti arba mokytis prižiūrint kitam asmeniui, turint tam tikrą savarankiškumą
3 lygis 3 lygį atitinka šie mokymosi rezultatai	žinios apie darbo arba mokymosi srities faktus, principus, procesus ir bendrąsias sampratas	pažintinių ir praktinių įgūdžių spektras, reikalingas užduotims atlikti ir problemoms spręsti pasirinkus ir taikant pagrindinius metodus, priemones, medžiagas ir informaciją	imtis atsakomybės už darbo arba mokymosi užduočių atlikimą sprendžiant problemas pritaikyti savo elgesį atsižvelgiant į aplinkybes
4 lygis 4 lygį atitinka šie mokymosi rezultatai	faktinės ir teorinės plataus konteksto darbo arba mokymosi srities žinios	pažintinių ir praktinių įgūdžių spektras, reikalingas specifinėms darbo arba mokymosi srities problemoms spręsti	dirbti savarankiškai, vadovaujantis dažniausiai nuspėjamos, tačiau kintančios darbo arba mokymosi aplinkos gairėmis prižiūrėti įprastą kitų darbą, imtis tam tikros atsakomybės už darbo arba mokymosi veiklos vertinimą ir gerinimą
5 lygis* 5 lygį atitinka šie mokymosi rezultatai	išsamios specializuotos faktinės ir teorinės darbo arba mokymosi srities žinios, šių žinių ribų suvokimas	platus pažintinių ir praktinių įgūdžių spektras, reikalingas siekiant kūrybiškai spręsti abstrakčias problemas	vadovauti kitiems ir prižiūrėti jų veiklą darbo arba mokymosi aplinkoje, kuriai būdingi nenuspėjami pokyčiai analizuoti ir tobulinti savo ir kitų veiklą
6 lygis** 6 lygį atitinka šie mokymosi rezultatai	naujausios darbo arba mokymosi srities žinios, kurioms reikia kritinio teorijų ir principų supratimo	puikūs įgūdžiai, atskleidžiantys meistriškumą ir mokėjimą dirbti naujoviškai, reikalingi sprendžiant sudėtingas ir nenuspėjamas specializuotos darbo arba mokymosi srities problemas	vykdyti sudėtingą techninę arba profesinę veiklą arba projektus, imantis atsakomybės už sprendimų priėmimą nenuspėjamoje darbo arba mokymosi aplinkoje imtis atsakomybės už asmenų ir grupių profesinio tobulėjimo valdymą

[1] Mokymosi rezultatai – teiginiai apie tai, ką besimokantysis žino, išmano ir sugeba užbaigęs mokymosi procesą. Paprastai jie skirstomi į „žinias, įgūdžius ir gebėjimus“. Atsižvelgiant į EKS, paskutinis elementas apima tik „atsakomybę ir (arba) savarankiškumą“, nes jo aprašas atspindi teiginius, valstybių narių bendrai sutartus šiai rekomendacijai taikyti, ir jie ne visai atitinka sąvokų apibrėžtis.

7 lygis*** 7 lygį atitinka šie mokymosi rezultatai	labai specializuotos žinios, kurių dalis yra naujausios darbo arba mokymosi srities žinios, kuriomis grindžiamas originalus mąstymas ir (arba) moksliniai tyrimai kritiškas vienos srities ir skirtingų sričių sąveikos žinių supratimas	specializuoti problemų sprendimo įgūdžiai, reikalingi moksliniams tyrimams atlikti ir (arba) naujovėms diegti siekiant įgyti naujų žinių, sukurti naujas procedūras ir integruoti skirtingų sričių žinias	tvarkyti ir keisti darbo arba mokymosi aplinką, kuri yra sudėtinga, nenuspėjama ir kuriai reikalingi nauji strateginiai metodai imtis atsakomybės už naujų profesinių žinių ir praktinės patirties kūrimą ir (arba) už strateginės grupės veiklos įvertinimą
8 lygis**** 8 lygį atitinka šie mokymosi rezultatai	pažangiausios darbo arba mokymosi srities ir įvairių sričių sąveikos žinios	didžiausi ir labiausiai specializuoti įgūdžiai ir technika, įskaitant sintezę ir vertinimą, kurių reikia sprendžiant kritines mokslinių tyrimų ir (arba) naujovių srities problemas ir plečiant bei iš naujo apibrėžiant turimas žinias arba profesinę praktiką	įrodyti didelį autoritetingumą, gebėjimą dirbti naujoviškai ir savarankiškai, visapusį mokslo ir profesijos išmanymą bei tvarų įsipareigojimą kurti naujas idėjas ar procesus pirmiausia atsižvelgiant į darbo ar studijų aplinką, įskaitant mokslinius tyrimus

Derėjimas su Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sandara

Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sandaroje aprašomos trys pakopos, dėl kurių 2005 m. gegužės mėn. Bergene vykusiame posėdyje susitarė už aukštąjį mokslą atsakingi ministrai, siekiant įgyvendinti Bolonijos procesą. Aprašant kiekvieną pakopą pateikiamas bendras teiginys apie įprastus pasiekimų ir gebėjimų, susijusių su kvalifikacijomis, rodančiomis šios pakopos pabaigą, lūkesčius.

* Trumposios pakopos aprašas, kurį įgyvendinant Bolonijos procesą parengė Jungtinė kokybės iniciatyvinė grupė (įeina į pirmąją pakopą arba yra susijęs su ja), atitinka EKS 5 lygio mokymosi rezultatus.

** Pirmosios pakopos aprašas atitinka EKS 6 lygio mokymosi rezultatus.

*** Antrosios pakopos aprašas atitinka EKS 7 lygio mokymosi rezultatus.

**** Trečiosios pakopos aprašas atitinka EKS 8 lygio mokymosi rezultatus.

III PRIEDAS

Nacionalinių kvalifikacijų sandarų ir sistemų susiejimo su Europos kvalifikacijų sandara kriterijai ir procedūros

1. Visų atitinkamų nacionalinių įstaigų, dalyvaujančių susiejimo procese, atsakomybės sritis ir (arba) teisinę kompetenciją aiškiai nustatė ir paskelbė kompetentingos institucijos.
2. Nacionalinės kvalifikacijų sandaros ar sistemos kvalifikacijų lygius ir EKS lygių aprašus sieja aiškus ir patvirtintas ryšys.
3. Nacionalinė kvalifikacijų sandara ar sistema ir jos kvalifikacijos grindžiamos mokymosi rezultatų principu ir tikslu ir yra susietos su neformaliojo mokymosi bei savišvietos priemonių patvirtinimu ir kreditų sistemomis, jeigu jos yra.
4. Kvalifikacijų įtraukimo į nacionalinę kvalifikacijų sandarą ir kvalifikacijų vietos nacionalinėje kvalifikacijų sistemoje apibūdinimo procedūros yra skaidrios.
5. Nacionalinė (-ės) švietimo ir mokymo kokybės užtikrinimo sistema (-os) yra susieta (-os) su nacionaline kvalifikacijų sandara ar sistema ir atitinka kokybės užtikrinimo principus, kaip nurodyta šios rekomendacijos IV priede.
6. Susiejimo procesas apima nurodytą atitinkamų kokybės užtikrinimo įstaigų susitarimą, kad susiejimo ataskaita atitinka reikiamas nacionalines kokybės užtikrinimo nuostatas ir praktiką.
7. Susiejimo procese turi dalyvauti tarptautiniai ekspertai, o susiejimo ataskaitose turi būti rašytinis bent dviejų tarptautinių ekspertų iš dviejų skirtingų šalių pareiškimas dėl susiejimo proceso.
8. Kompetentinga nacionalinė įstaiga ar įstaigos patvirtina nacionalinės kvalifikacijų sandaros ar sistemos susiejimą su EKS. Kompetentingos nacionalinės įstaigos, paskelbia vieną išsamią ataskaitą, kurioje pateikiamas susiejimas ir jį patvirtinantys įrodymai, atskirai atsižvelgiant į kiekvieną kriterijų. Ta pati ataskaita gali būti naudojama savęs sertifikavimui pagal Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sandarą, laikantis joje nustatytų savęs sertifikavimo kriterijų.
9. Būtų geriausia, jeigu per 3 mėnesius nuo susiejimo ataskaitos patvirtinimo ar atnaujinimo valstybės narės ir kitos dalyvaujančiosios šalys paskelbtų susiejimo ataskaitą ir palyginimo tikslais pateiktų reikiamą informaciją apie atitinkamas Europos internetines paslaugas.
10. Atsižvelgiant į susiejimo procesą, visuose kompetentingų institucijų išduotuose naujuose pažymėjimuose, diplomuose ir kvalifikacijų prieduose turėtų būti aiškiai nurodytas atitinkamas EKS lygis, pasitelkus nacionalinę kvalifikacijų sandarą ar sistemą.

IV PRIEDAS

Su Europos kvalifikacijų sandara susietų kvalifikacijų kokybės užtikrinimo principai[2]

Reikėtų užtikrinti su EKS susietų profesinio mokymo, aukštojo mokslo, neformaliojo mokymo ir savišvietos privačiame sektoriuje ar tarptautinių kvalifikacijų kokybę, kad didėtų pasitikėjimas jų kokybe ir lygiu. Dėl bendrojo lavinimo kokybės užtikrinimo principų Europos lygmeniu tebediskutuojama pagal „ET 2020“.

Paisant nacionalinių kokybės užtikrinimo priemonių, taikomų nacionalinėms kvalifikacijoms, **su EKS susietų *kvalifikacijų* kokybės užtikrinimas – tai priemonė:**

1. kuria atsižvelgiama į kvalifikacijų struktūrą ir mokymosi rezultatų metodo taikymą;
2. kuria atsižvelgiama į sertifikavimo procesus užtikrinant galiojantį ir patikimą vertinimą pagal suderintus ir skaidrius mokymosi rezultatais grindžiamus standartus;
3. kurią sudaro grįžtamojo ryšio mechanizmai ir nuolatinio tobulinimo procedūros;
4. kurią taikant visais proceso etapais įtraukiami visi suinteresuotieji subjektai;
5. kurią sudaro nuoseklūs vertinimo metodai, susiejant savęs vertinimą ir išorės patikrą;
6. kuri yra sudedamoji įstaigų, suteikiančių su EKS susietas kvalifikacijas, vidaus valdymo dalis, įskaitant subrangos veiklą;
7. kuri yra grindžiama aiškiais ir įvertinamais tikslais, standartais ir gairėmis;
8. kuri yra remiama atitinkamais ištekliais;
9. kuri apima sisteminį ir ciklišką vertinimą, atliekamą išorės stebėsenos įstaigų ir kuris grindžiamas bent šiame priede išdėstytais vidaus kokybės užtikrinimo sistemų, susijusių su kvalifikacijomis, principais;
10. kuri apima jos vertinimo rezultatų skelbimą, įskaitant elektroninį prieinamumą nacionaliniu ir Europos lygmeniu.

9 principe nurodytas išorės stebėsenos įstaigas ar agentūras turėtų ciklišk ai nepriklausomai vertinti kompetentingos institucijos. Šios išorės patikros ne aukštojo mokslo srityje rezultatai turėtų būti prieinami viešai ir elektroninėmis priemonėmis per Europos registrą.

[2] . Šie bendrieji principai visiškai atitinka Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo Europos standartus ir gaires (EGS) ir Profesinio rengimo ir mokymo Europos kokybės užtikrinimą (PRMEKU).

V PRIEDAS

Kreditų sistemų, susijusių su Europos kvalifikacijų sandara, principai

EKS ir nacionalinės kvalifikacijų sandaros, papildžius jas kreditų sistemomis, geriau padeda asmenims pereiti iš vienos mokymosi ir darbo aplinkos į kitą bei daryti karjeros pažangą i) pereinant iš vieno švietimo ir mokymo lygio į kitą; ii) iš vieno švietimo ir mokymo sektoriaus į kitą; iii) iš švietimo ir mokymo sistemos į darbo rinkos ir iv) savo valstybės viduje ir iš vienos valstybės į kitą. Skirtingos kreditų sistemos, glaudžiai susietos su kvalifikacijų sistemomis ir sandaromis, turėtų veikti kartu, kad būtų remiamas minėtas perėjimas ir palengvinama mokymosi pažanga.

Todėl kreditų sistemos, susietos su kvalifikacijomis, susietomis su EKS, turėtų atitikti toliau nurodytus principus:

1. reikėtų parengti kreditų sistemas, kad būtų sukurti besimokantiesiems naudingi ir lankstūs mokymosi būdai;
2. kuriant ir plėtojant kvalifikacijas reikėtų sistemingai vadovautis mokymosi rezultatų metodu ir taikyti atitinkamas kreditų priemones, kad būtų galima lengviau perkelti kvalifikacijas (jų komponentus) ir daryti mokymosi pažangą;
3. kreditų sistemos turėtų padėti perkelti mokymosi rezultatus ir skatinti besimokančiųjų pažangą išeinant už institucijų ir valstybių ribų;
4. kreditų sistemos turėtų būti grindžiamos aiškiu ir skaidriu kokybės užtikrinimu;
5. asmens įgyti kreditai turėtų būti patvirtinti dokumentais, išreiškiant pasiektus mokymosi rezultatus, jų lygį, nurodant kompetentingos kreditus suteikusios institucijos pavadinimą ir, jei reikia, susijusią kredito reikšmę;
6. kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos turėtų būti derinamos ir siejamos su neformaliojo švietimo bei savišvietos patvirtinimo tvarka ir taikomos kartu, siekiant lengvinti perėjimą ir mokymosi pažangą;
7. kreditų sistemos turėtų būti rengiamos ir tobulinamos suinteresuotiesiems subjektams bendradarbiaujant tarpusavyje nacionaliniu ir Europos lygmeniu.

VI PRIEDAS

Informacijos apie kvalifikacijas elektroninio skelbimo bendru formatu orientaciniai elementai

DUOMENYS			**Privalomieji / pasirenkamieji**
Kvalifikacijos pavadinimas			Privaloma
Dalykas*			Privaloma
Šalis / regionas (kodas)			Privaloma
EKS lygis			Privaloma
Kvalifikacijos aprašas	Arba	Žinios	Privaloma
		Įgūdžiai	Privaloma
		Atsakomybė / savarankiškumas	Privaloma
	arba	Laisvo teksto laukelis, kuriame apibūdinama, kokių žinių, supratimo ir gebėjimų tikimasi iš besimokančiojo	Privaloma
Suteikiančioji įstaiga**			Privaloma
Kreditų taškai / teorinis darbo krūvis, reikalingas mokymosi rezultatams pasiekti			*Pasirenkamieji*
Vidaus kokybės užtikrinimo procesai			*Pasirenkamieji*
Išorės stebėjimo įstaiga			*Pasirenkamieji*
Papildoma informacija apie kvalifikaciją			*Pasirenkamieji*
Informacijos šaltinis			*Pasirenkamieji*
Nuoroda į atitinkamą kvalifikacijos priedą			*Pasirenkamieji*
Kvalifikacijos URL			*Pasirenkamieji*
Informacijos kalba (kodas)			*Pasirenkamieji*
Stojimo reikalavimai			*Pasirenkamieji*
Galiojimo pabaigos data (jei aktualu)			*Pasirenkamieji*
Būdai įgyti kvalifikaciją			*Pasirenkamieji*
Santykis su profesijomis			*Pasirenkamieji*

* ISCED FoET2013

** Būtinoji informacija, kurią reikia pateikti apie suteikiančiąją įstaigą, turėtų padėti surasti informaciją apie suteikiančiąją įstaigą. Tai būtų suteikiančiosios įstaigos pavadinimas arba, jei taikytina, suteikiančiųjų įstaigų grupės pavadinimas ir URL arba kontaktinė informacija